

AIP – kontekst europejski

Architektura Informacyjna Państwa – AIP

Anna Tomala, Zespół AIP NASK-PIB

Agenda

- Kontekst historyczny zarządzania interoperacyjnością i elektronicznymi usługami administracji
- Europejskie Ramy Interoperacyjności
- Droga ku cyfrowej dekadzie 2030 – program polityki
- Interoperable Europe Act – projekt
- Program Cyfrowa Europa
- Strategia w zakresie danych i rozporządzenia dot. danych (projekt)
- Interoperacyjność dziedzinowa
- DIGIT i sieć obserwatoriów
- Portal Joinup

„Timeline” działań UE w zakresie interoperacyjności i cyfrowej administracji

- Decyzja 2004/387/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie interoperatywnego świadczenia ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli (IDABC)
- Rezolucja z dnia 14 marca 2006 r. w sprawie europejskiego społeczeństwa informacyjnego na rzecz wzrostu i zatrudnienia - Parlament Europejski wezwał do **udzielenia pierwszeństwa kwestiom interoperacyjności** oraz najlepszym praktykom w dziedzinie elektronicznych usług sektora publicznego dla obywateli i przedsiębiorstw
- Deklaracja ministerialna, podpisana dnia 24 listopada 2005 r. w Manchesterze - ministrowie odpowiedzialni za politykę w zakresie TIK postanowili, między innymi, współpracować ze sobą oraz z Komisją w celu skutecznego dzielenia się istniejącymi narzędziami, wspólnymi specyfikacjami, standardami i rozwiązaniami oraz wspierania wspólnego opracowywania rozwiązań tam, gdzie jest to konieczne
- Deklaracja ministerialna, podpisanej dnia 19 września 2007 r. w Lizbonie, ministrowie wezwali Komisję, między innymi, do usprawnienia współpracy pomiędzy państwami członkowskimi i Komisją w celu określenia, opracowania, wdrożenia i monitorowania transgranicznej i międzysektorowej interoperacyjności

Europejska strategia interoperacyjności

Europejska strategia interoperacyjności (EIS - ang. *European Interoperability Strategy*) została przyjęta w 2010 r. jako część komunikatu „W kierunku interoperacyjności europejskich usług użyteczności publicznej” (EIS)

Celem tego dokumentu jest:

- przedstawienie krótkiego przeglądu podejścia i metody zastosowanej do sporządzenia EIS;
- przedstawienie rekomendacji wynikających z potrzeb zidentyfikowanych w przygotowanych wcześniej raportach;
- przedstawienie ogólnego podejścia strategicznego zaproponowanego przez Komisję dla EIS i uzgodnionego przez CIO z państw członkowskich.

Deklaracja z Tallina

- W **deklaracji z Tallina** z dnia 6 października 2017 r. w sprawie administracji elektronicznej, ministrowie z państw członkowskich i krajów będących członkami Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu odpowiedzialni za politykę i koordynację w zakresie administracji elektronicznej zauważyli, że postęp cyfrowy powoduje dogłębną przemianę ich społeczeństw i gospodarek, podważając skuteczność wcześniej opracowanej polityki w wielu obszarach, a także kwestionując dotychczasową rolę i funkcję szeroko pojętej administracji publicznej oraz, że ich obowiązkiem jest przewidywanie takich wyzwań i stawianie im czoła, tak aby sprostać potrzebom i oczekiwaniom obywateli i przedsiębiorstw.

Deklaracja z Berlina

- Deklaracja berlińska w sprawie społeczeństwa cyfrowego i administracji cyfrowej opartej na wartościach z grudnia 2020 r.
- „Raport z monitoringu Deklaracji berlińskiej” – maj 2022 r.

Niniejsza deklaracja ma na celu przyczynienie się do transformacji cyfrowej opartej na wartościach poprzez zajęcie się i wzmocnienie uczestnictwa naszych obywateli w społeczeństwie cyfrowym i integracji cyfrowej. Potrzebujemy kompasu, który pomoże nam kierować transformacją cyfrową zgodnie z naszymi wspólnymi europejskimi prawami i wartościami podstawowymi; kształtować ją przez procesy partycypacyjne, które do pewnego stopnia same mogą wymagać zmian na drodze zaangażowania obywateli i ogółu społeczeństwa w otwarte konsultacje prowadzone online i offline.

Wcześniejsze inicjatywy UE

- **Program IDABC** (interoperacyjne świadczenie ogónoeuropejskich usług eGovernment dla europejskich organów administracji publicznej, instytucji Wspólnoty i innych podmiotów, w tym dla europejskich przedsiębiorstw i obywateli) - od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. (następca programów IDA i IDA II)
- **Program ISA** (ang. *Interoperability Solutions for European Public Administrations*) – od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.
Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 922/2009/WE z dnia 16.09.2009 r. w sprawie rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych (ISA)
- **Program ISA²** - od dnia 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2020 r.
Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2240 z 25.11.2015 r ustanawiająca program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych i wspólnych ram dla europejskich administracji publicznych, przedsiębiorstw i obywateli (program ISA²) jako środek modernizacji sektora publicznego

Europejskie Ramy Interoperacyjności (EIF)

- **Aktualna wersja z 2017 roku**
- Zob. Europejskie ramy interoperacyjności – strategia wdrażania – załącznik 2 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0134>)
- 4 warstwy interoperacyjności
- 12 pryncypiów interoperacyjności
- 47 rekomendacji (do poszczególnych pryncypiów)
- Model konceptualny zintegrowanej e-usługi publicznej

Europejskie ramy interoperacyjności stanowią wspólnie uzgodnione podejście do świadczenia europejskich usług użyteczności publicznej w sposób interoperacyjny.

Europejskie Ramy Interoperacyjności (EIF)

Jak EIF definiuje „interoperacyjność”?

„interoperacyjność oznacza (i) zdolność organizacji do współdziałania (ii) na rzecz osiągnięcia celów korzystnych dla wszystkich stron, co obejmuje wymianę informacji między tymi organizacjami i dzielenie się wiedzą, poprzez realizowane przez nie procedury, za pomocą wymiany danych między ich systemami ICT.”

... a jak ustawodawca polski?

„interoperacyjność – (i) zdolność różnych podmiotów oraz używanych przez nie systemów teleinformatycznych i rejestrów publicznych do współdziałania (ii) na rzecz osiągnięcia wzajemnie korzystnych i uzgodnionych celów, z uwzględnieniem współdzielenia informacji i wiedzy przez wspierane przez nie procesy biznesowe realizowane za pomocą wymiany danych za pośrednictwem wykorzystywanych przez te podmioty systemów teleinformatycznych”

Kodeks postępowania administracyjnego

Art. 7b. W toku postępowania organy administracji publicznej współdziałają ze sobą w zakresie niezbędnym do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli oraz sprawność postępowania, przy pomocy środków adekwatnych do charakteru, okoliczności i stopnia złożoności sprawy.

Wyrok NSA z 27.02.2018 r., II OSK 3116/17, LEX nr 2483486, „prawna doniosłość art. 7b k.p.a. polega na tym, że podnosi on do rangi zasady ogólnej nakaz współdziałania organów administracji w związku z potrzebą wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, nie formalizując przy tym sposobów tego współdziałania. Można zatem przyjąć, że organy administracji są zobligowane do współdziałania ze sobą w każdym przypadku, gdy przyczyni się to do szybszego załatwienia sprawy” (podobnie wyrok NSA z 10.11.2021 r., III FSK 4168/21, LEX nr 3294685)

Wyrok NSA Sygn. III FSK 4168/21 (teza)

Udostępnianie danych, przekazywanie informacji i wyjaśnienia oraz podejmowanie innych czynności w ramach współdziałania jest obowiązkiem organów administracji publicznej, chyba że stoją temu na przeszkodzie wyraźne przepisy prawa. **Organy administracji są zobligowane do współdziałania ze sobą w każdym przypadku, gdy przyczyni się to do szybszego załatwienia sprawy. W ramach współdziałania organy powinny przekazywać posiadane przez siebie informacje.** Wskazana zasada powinna być rozumiana możliwie szeroko, stosowanie tej reguły nie może jednak oznaczać, że organ prowadzący postępowanie będzie korzystał z pomocy innych organów w sposób nieograniczony. Obowiązek współdziałania jest realizowany przede wszystkim w ramach instytucji przewidzianych w przepisach szczególnych: art. 106 i 106a, czy też art. 52 lub art. 136 § 1 k.p.a., ale również omawianych w tej sprawie art. 299 § 3 o.p., czy art. 37 ust. 3 u.u.s.r. Zasada współdziałania została również przewidziana w art. 82b o.p.

- wyrok NSA z dnia 10 listopada 2021 r. LEX nr 3294685

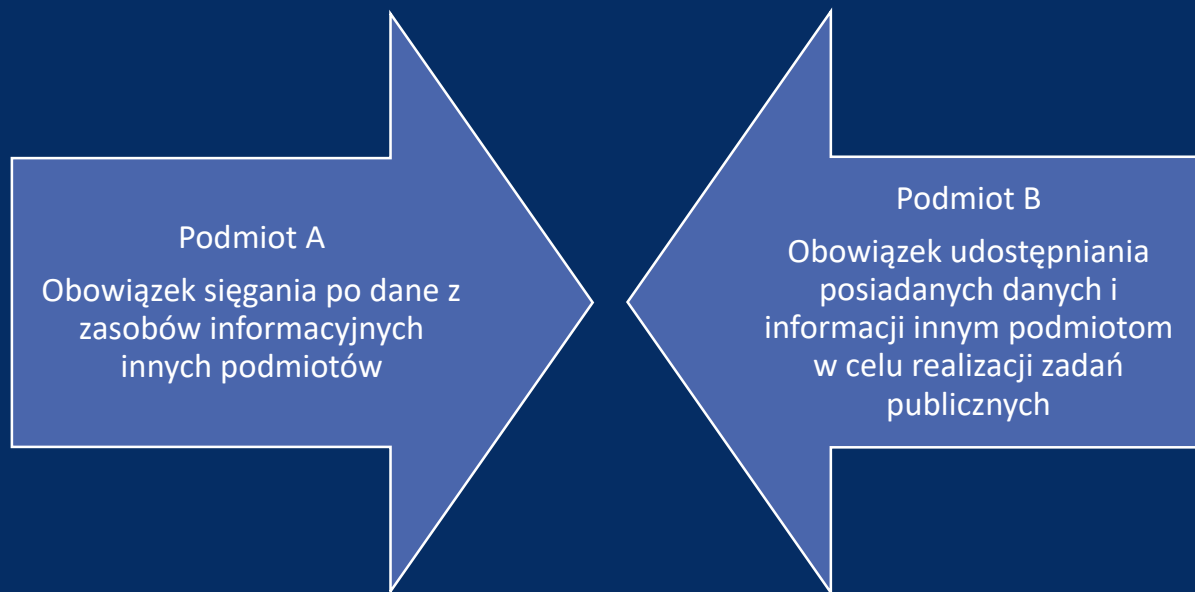
Art. 220 § 1 k.p.a.

Organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli:

- 1) znane są one organowi z urzędu;
- 2) możliwe są do ustalenia przez organ na podstawie:
  - a) posiadanych przez niego ewidencji, rejestrów lub innych danych,
  - b) rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
  - c) wymiany informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
  - d) przedstawionych przez zainteresowanego do wglądu dokumentów urzędowych (dowodu osobistego, dowodów rejestracyjnych i innych).

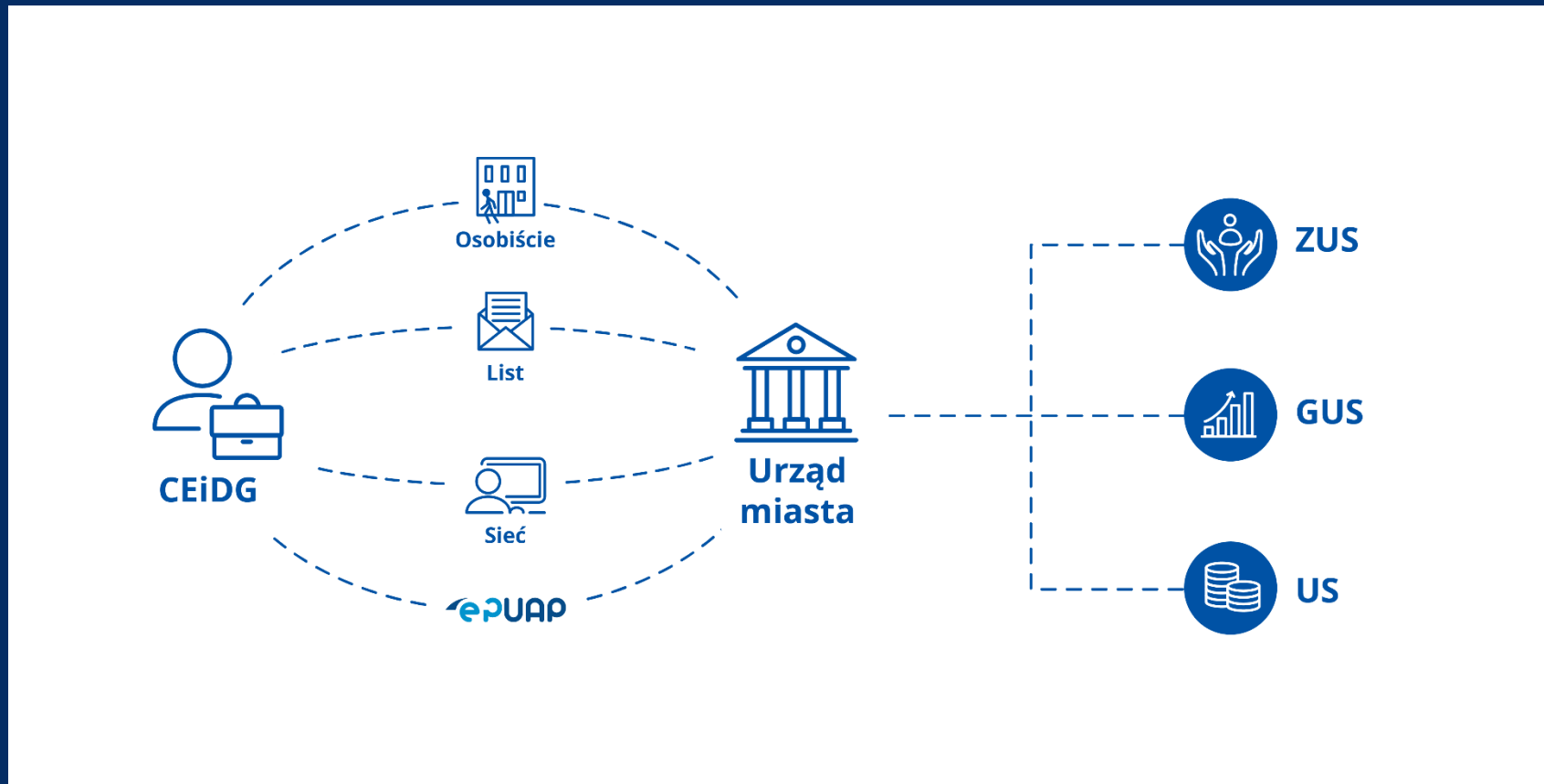
Brzmienie tego przepisu bardzo ewoluowało od 2010 roku!

Skorelowanie przepisów k.p.a. z ustawą o informatyzacji

Podmiot prowadzący rejestr publiczny zapewnia podmiotowi publicznemu albo podmiotowi niebędącemu podmiotem publicznym, realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek powierzenia lub zlecenia przez podmiot publiczny ich realizacji, nieodpłatny dostęp do danych zgromadzonych w prowadzonym rejestrze [przyp. domyślnie - za pomocą środków komunikacji elektronicznej], w zakresie niezbędnym do realizacji tych zadań. (art. 15 ustawy o informatyzacji)

Interoperacyjność w praktyce

Zasada „jednego okienka” w CEiDG

EIF – pryncypia vs. Polska

Pomocniczość i proporcjonalność	Włączanie i dostępność
Otwartość	Bezpieczeństwo i prywatność / poufność
Przejrzystość	Wielojęzyczność
Ponowne wykorzystanie	Uproszczenie administracyjne
Neutralność technologiczna i możliwość przenoszenia danych	Ochrona informacji / poufność
Zorientowanie na potrzeby użytkownika	Ocena skuteczności i wydajności

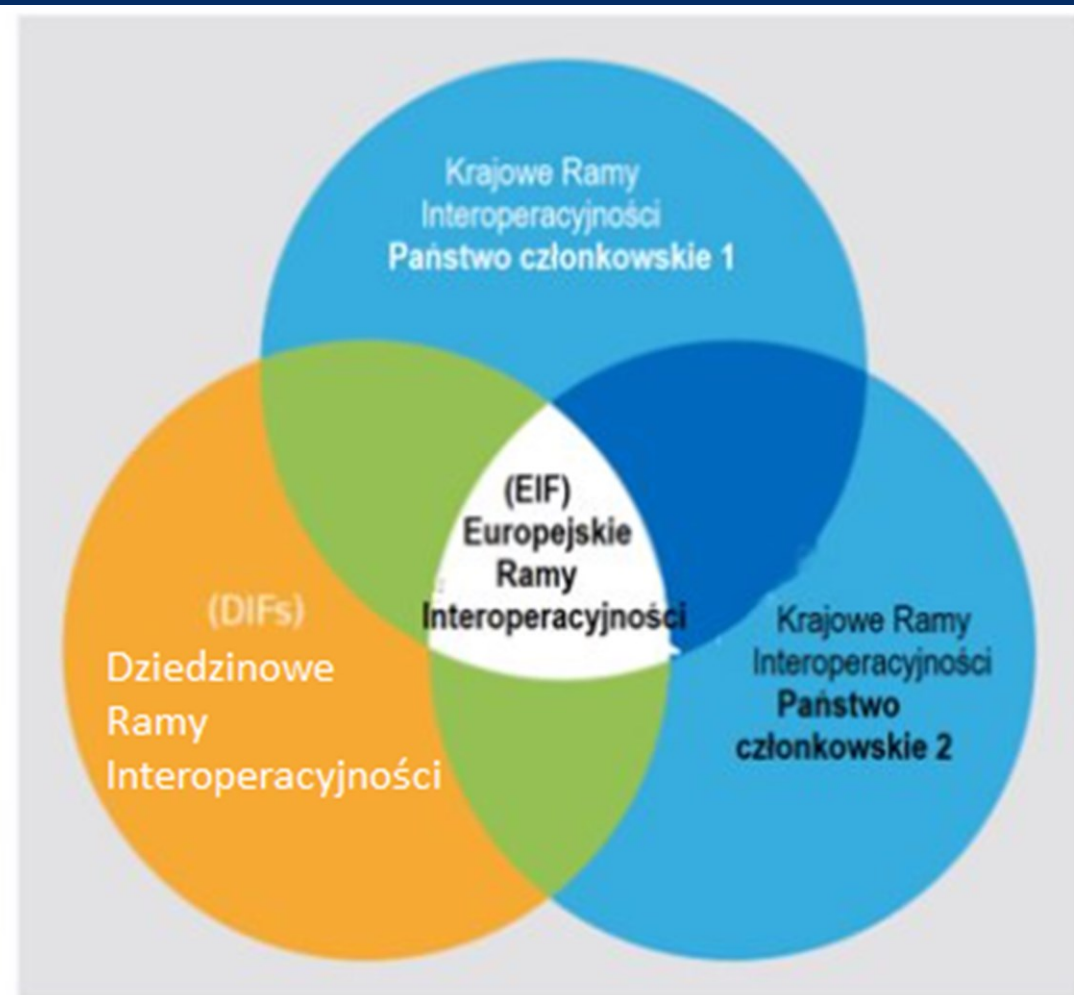
EIF

#1
model konceptualny

#4
warstwy interoperacyjności

#12
pryncypia

#47
rekomendacje

„Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.

Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.

Powyższa decyzja ustanawia program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. i określa dla tego programu mechanizm monitorowania i współpracy służący do:

- a) stworzenia warunków sprzyjających innowacjom i inwestycjom poprzez wyznaczenie wyraźnego kierunku cyfrowej transformacji Unii i realizacji celów cyfrowych na szczeblu Unii do 2030 r. w oparciu o mierzalne wskaźniki;
- b) ustrukturyzowania i stymulowania współpracy między Parlamentem Europejskim, Radą, Komisją i państwami członkowskimi;
- c) sprzyjania spójności, porównywalności, przejrzystości i kompletności monitorowania i sprawozdawczości Unii.

Niniejsza decyzja ustanawia również ramy dla projektów wielokrajowych.

Komisja może w stosownych przypadkach zaproponować środki i skorzystać z uprawnień przysługujących jej na mocy traktatów w celu zapewnienia wspólnej realizacji tych założeń i celów. (!!!)

Pełna treść: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32022D2481>

„Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r.

Państwa członkowskie mają czas do 9 października 2023 r. , na przedłożenie Komisji swoich krajowych strategicznych planów działania dotyczących cyfrowej dekady, które muszą być spójne z założeniami i celami cyfrowymi określonymi w niniejszej decyzji oraz przyczyniać się do osiągnięcia ich na poziomie Unii. Państwa członkowskie i Komisja biorą pod uwagę istotne inicjatywy sektorowe i zapewniają spójność z nimi. Aktualnie w MC trwają prace (etap konsultacyjny) nad krajowym planem. Program Polityki określa cele do osiągnięcia, natomiast to rolę PCz jest zaproponowanie środków do ich realizacji, które w krajowym planie muszą zostać sformułowane.

Elementy krajowych planów:

- a) główne planowane, przyjęte i wdrożone polityki, środki i działania przyczyniające się do osiągnięcia celów ogólnych i celów cyfrowych;
- b) krajowe prognozowane trajektorie przyczyniające się do osiągnięcia odnośnych celów cyfrowych, które są mierzalne na poziomie krajowym, przy czym wymiar regionalny przedstawia się w krajowych planach działania w miarę możliwości;
- c) harmonogram planowanych, przyjętych i wdrożonych polityk, środków i działań, o których mowa w lit. a), i ich oczekiwany wpływ na cele ogólne i cele cyfrowe.

Projekty wielokrajowe (wg Decyzji)

Ogólnym celem **projektów wielokrajowych** jest ułatwienie osiągnięcia celów cyfrowych. „projekty wielokrajowe” oznaczają projekty na dużą skalę ułatwiające osiągnięcie celów cyfrowych określonych w art. 4, w tym finansowanie przez Unię i państwa członkowskie, oraz spełniające wymogi określone w art. 12, mogą być wdrażane za pomocą następujących mechanizmów wdrażania:

- a) wspólne przedsięwzięcia;
- b) konsorcja na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej;
- c) agencje unijne;
- d) niezależnie przez zainteresowane państwa członkowskie;
- e) w celu wsparcia realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu;
- f) konsorcja na rzecz europejskiej infrastruktury cyfrowej zgodnej z rozdziałem 5 niniejszej decyzji;
- g) wszelkie inne odpowiednie mechanizmy wdrażania.

Dlaczego strategie UE są tak ważne dla AIP?

Coraz więcej obszarów merytorycznych działania administracji jest obejmowanych unijnymi inicjatywami (powstają systemy transgraniczne, zagadnienia zw.z wymianą danych osobowych i nieosobowych regulowane są na poziomie unijnym, w tym rozporządzeniami o skutku bezpośrednim);

Aspekt transgranicznej wymiany danych i informacji w obrębie UE zyskuje na znaczeniu. Aby dobrze zarządzać zasobami krajowymi (udostępniać je, ale też mądrze zasilać), potrzeba narzędzia, które pokazuje aktualny, rzetelne odzwierciedlenie źródeł zasobu informacyjnego różnych organów administracji krajowej.

Coraz więcej kierunków i wytycznych europejskich w zakresie kształtowania e-usług i zarządzania danymi, wpływa na to jakie my jako Polska mamy obowiązki i jakie podejście do zarządzania interoperacyjnością powinniśmy przyjmować.

Interoperacyjność w dzisiejszych czasach należy rozumieć szeroko, nie tylko jako zdolność do współdziałania między podmiotami krajowymi, ale na unijnym rynku wewnętrznym.

Interoperable Europe Act (IEA)

- Projekt aktu opublikowany i przyjęty przez Komisję Europejską w grudniu 2022 roku;
- Pełna nazwa: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające środki na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu interoperacyjności sektora publicznego w całej Unii (akt w sprawie Interoperacyjnej Europy);
- Deklarowany cel regulacji: „wzmocnienie interoperacyjności sektora publicznego w UE”;
- Adresowany do **organów sektora publicznego państw członkowskich** oraz instytucji, organów i agencji Unii, które zapewniają sieci lub systemy informatyczne umożliwiające świadczenie usług publicznych lub zarządzanie nimi drogą elektroniczną lub które takimi sieciami lub systemami zarządzają;
- Rozporządzenie wejdzie w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (stosuje się od dnia [3 miesiące od daty wejścia w życie rozporządzenia] r.);
- Rozporządzenie to jako akt o skutku bezpośrednim będzie wiązało wszystkie państwa członkowskie.
- Link: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0720&from=EN>

Interoperable Europe Act (IEA)

- **Interoperacyjność w rozumieniu Rozporządzenia nie jest tylko kwestią techniczną, lecz wymaga podjęcia działań w innych dziedzinach, w tym zapewnienie:**
- **aby ramy prawne**, na podstawie których działają różne organizacje, nie utrudniały sprawnego świadczenia usług publicznych między państwami członkowskimi i w ich obrębie (interoperacyjność prawna);
- skutecznej **koordynacji pomiędzy różnymi organami sektora publicznego** na wszystkich szczeblach administracji w zakresie świadczenia usług publicznych (interoperacyjność organizacyjna) oraz
- aby **format i znaczenie (semantyka)** wymienianych danych i informacji były **zachowane i zrozumiałe we wszelkich wymianach** między stronami (interoperacyjność semantyczna).

Rada ds. Interoperacyjnej Europy

- Ma to być ciało usprawniające strategiczną współpracę i wymianę informacji na temat transgranicznej interoperacyjności sieci i systemów informatycznych wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych lub zarządzania nimi drogą elektroniczną w Unii.
- W skład Rady ds. Interoperacyjnej Europy będą wchodzić:
  - po jednym przedstawicielu z każdego państwa członkowskiego;
  - po jednym przedstawicielu wyznaczonym przez każdy z poniższych podmiotów:
    - Komisję;
    - Komitet Regionów;
    - Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny.
  - + obserwatorzy i eksperci
- Rada ds. Interoperacyjnej Europy może tworzyć grupy robocze w celu przeanalizowania konkretnych kwestii związanych z zadaniami Rady.

Spółeczność Interoperacyjnej Europy

- Forum wspierające działania Rady ds. Interoperacyjnej Europy poprzez **zapewnianie wiedzy eksperckiej i doradztwa.**
- Podmioty publiczne i prywatne mające miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w państwie członkowskim będą mogły zarejestrować się na portalu Interoperacyjna Europa jako członkowie społeczności Interoperacyjnej Europy.
- Coroczne posiedzenie (online).
- Kodeks postępowanie społeczności Interoperacyjnej Europy.

Organy krajowe

- Będą wyznaczane / wskazywane przez kraje członkowskie UE;
- Muszą być wyznaczone najpóźniej do dnia rozpoczęcia obowiązywania IEA;
- Organy krajowe będą też odpowiadać za współpracę wewnętrzną:
  - Państwa członkowskie mają ustanowić niezbędne struktury współpracy między wszystkimi organami krajowymi zaangażowanymi w wykonanie Rozporządzenia IEA.
  - Struktury te mogą opierać się na już istniejących uprawnieniach i procesach w tej dziedzinie.
- W PL – minister właściwy ds. informatyzacji (?)

Struktura zarządzania interoperacyjnością

Komisja Europejska
organ podejmujący kluczowe decyzje

Rada Interoperacyjnej Europy
merytoryczny organ wspierający, doradczy,
inicjujący i koordynujący działania w zakresie
interoperacyjności

**Wyznaczone organy krajowe oraz
koordynatorzy ds. interoperacyjności (w
instytucjach UE)**

Portal Interoperacyjna Europa

- Zgodnie z art. 8, Komisja [przyp. Europejska] zapewnia portal („portal Interoperacyjna Europa”) jako **pojedynczy punkt kontaktowy w zakresie informacji dotyczących transgranicznej interoperacyjności sieci i systemów informatycznych** wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych lub zarządzania nimi drogą elektroniczną w Unii. Portal jest dostępny w formie elektronicznej i jest bezpłatny.
- Inne podmioty będą miały możliwość tworzenia swoich portali dot. interoperacyjności, jednak zgodnie z zasadą top-down - **będą one musiały być interoperacyjne z Portalem Interoperacyjna Europa**

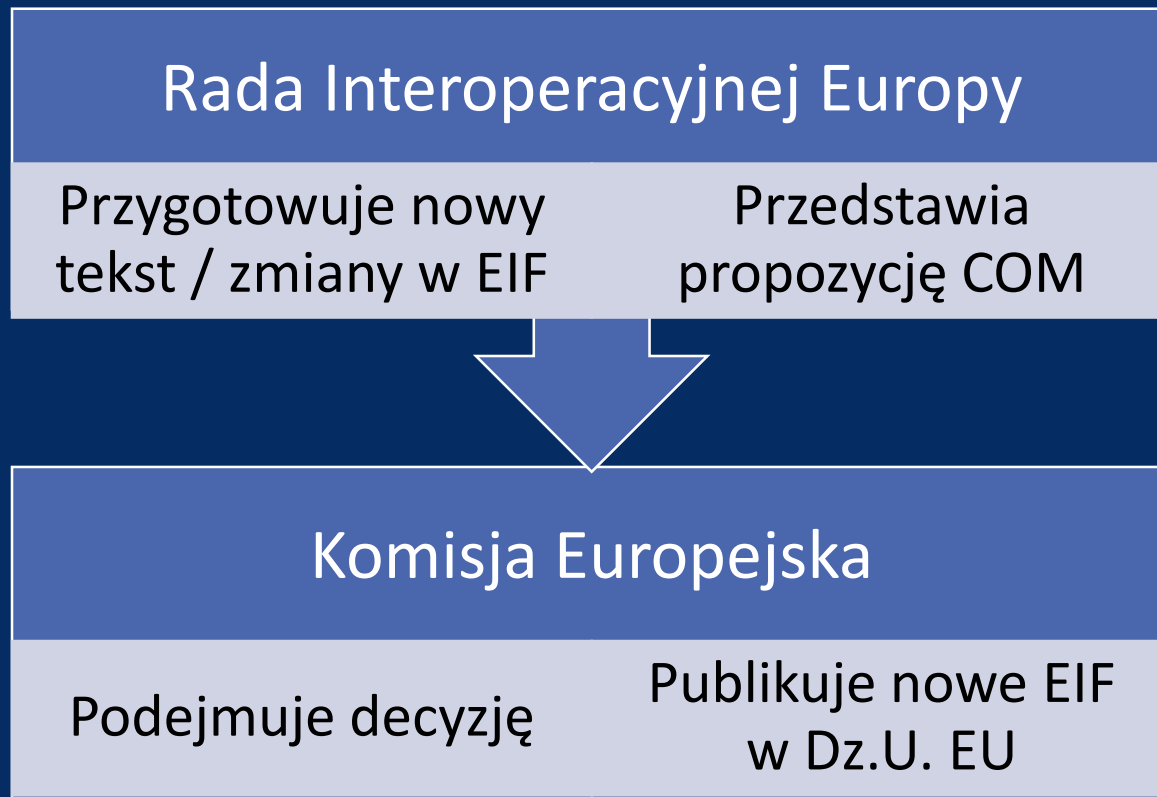
Ocena interoperacyjności

- Ocenę skutków planowanego działania dla interoperacyjności transgranicznej („ocena interoperacyjności”) przeprowadzać będzie **organ sektora publicznego lub instytucja, agencja lub organ Unii**;
- W niektórych sytuacjach ocena taka będzie obowiązkowa (art. 3 ust. 1), we wszystkich innych, dobrowolna;
- Ocenę interoperacyjności przeprowadzać będzie się przed podjęciem wiążących decyzji w sprawie wymogów prawnych, organizacyjnych, semantycznych lub technicznych;
W ocenie interoperacyjności uwzględniać będzie się EIF !!!
- Jak ta ocena będzie wyglądała? Czy ktoś będzie wspierał podmioty w jej wykonaniu?

Rozwiązania interoperacyjne

- Komisja publikuje rozwiązania w ramach Interoperacyjnej Europy oraz europejskie ramy interoperacyjności na portalu Interoperacyjna Europa drogą elektroniczną w formatach otwartych, nadających się do odczytu maszynowego, dostępnych, możliwych do znalezienia i ponownego wykorzystania, w stosownych przypadkach, wraz z ich metadanymi
- +
  - Rada ds. Interoperacyjnej Europy, jako organ monitorujący ten obszar.
  - Wprowadzona zostanie certyfikacja rozwiązań oznaczeniem „Rozwiązanie w ramach Interoperacyjnej Europy”.

Nowy model EIF... a także innych ram

Europejskie ramy interoperacyjności zapewniają wzór i zestaw zaleceń dotyczących interoperacyjności prawnej, organizacyjnej, semantycznej i technicznej, skierowanych do wszystkich podmiotów objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia na potrzeby wzajemnego komunikowania się przez te podmioty za pośrednictwem ich sieci i systemów informatycznych.

Wyspecjalizowane ramy interoperacyjności i KRI

- Podejście top-down (wszystkie inne ramy muszą być zgodne z EIF);
- Inny tryb ustalania i publikacji (portal Interoperacyjna Europa lub zgodnie z regulacjami krajowymi);
- Dotyczą interoperacyjności odpowiednio – dla określonych sektorów i poziomów administracji lub interoperacyjności systemów i rejestrów w określonym kraju członkowskim;

Aktualnie trwają prace nad nowelizacją obowiązującego rozporządzenia określającego KRI (termin – maj 2024).

Nowe środki w ramach IEA

- Projekty wspierające wdrażanie polityk UE dot. interoperacyjności (art. 9);
- Pula środków na rzecz innowacji wspierających rozwój i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań interoperacyjnych w UE;
- Tworzenie piaskownic regulacyjnych (co do zasady po uzyskaniu zezwolenia KE i w konsultacji z organami RODO) na okres max. 2 lat (+rok);
- Programy szkoleniowe dot. interoperacyjności dla pracowników podmiotów publicznych, głównie szczebla unijnego,
- Mechanizm wspierania wzajemnych ocen interoperacyjności dla organów sektora publicznego.

Planowanie i monitorowanie

- Plan na rzecz Interoperacyjnej Europy -> przyjmowany przez KE, na okres roku, ale z uwzględnieniem perspektywy wieloletniej;
- W odniesieniu do tematów o szczególnym znaczeniu w kontekście wdrażania IEA Komisja monitoruje:
  - wdrażanie europejskich ram interoperacyjności przez państwa członkowskie;
  - wdrażanie rozwiązań interoperacyjnych w różnych sektorach, we wszystkich państwach członkowskich oraz na szczeblu lokalnym;
  - rozwój rozwiązań opartych na otwartym oprogramowaniu na potrzeby usług publicznych, innowacji w sektorze publicznym oraz współpracy z podmiotami GovTech w dziedzinie transgranicznych interoperacyjnych usług publicznych, które mają być świadczone lub zarządzane drogą elektroniczną w Unii.

Interoperability by design

- Aby utworzyć transgraniczne interoperacyjne usługi publiczne, należy ocenić aspekty interoperacyjności na jak najwcześniejszym etapie procesu kształtowania polityki.
- W związku z tym organizacje publiczne zamierzające utworzyć nową lub zmodyfikować istniejącą sieć i system informatyczny, które mogą mieć duży wpływ na interoperacyjność transgraniczną, powinny przeprowadzić **ocenę interoperacyjności**.
- Ocena ta jest niezbędna do oszacowania skali wpływu planowanego działania oraz do zaproponowania środków mających na celu osiągnięcie korzyści i pokrycie ewentualnych kosztów.
- Ocena interoperacyjności powinna być obowiązkowa w trzech przypadkach, które wchodzą w zakres interoperacyjności transgranicznej. W innych sytuacjach organizacje publiczne mogą zdecydować o przeprowadzeniu dobrowolnej oceny interoperacyjności.

Program Cyfrowa Europa (1)

- Program „Cyfrowa Europa” (DIGITAL) to nowy program finansowania UE, którego celem jest udostępnianie technologii cyfrowej przedsiębiorstwom, obywatelom i administracjom publicznym;
- Ustanowiony Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa”
- Program będzie działał w perspektywie 2021–2027
- Zob. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240

Program Cyfrowa Europa (2)

- Ogólnymi celami Programu są:
  - **wspieranie i przyspieszanie procesu cyfrowej transformacji europejskiej gospodarki, europejskiego przemysłu i społeczeństwa,**
  - zapewnienie płynących z niej korzyści obywatelom, organom administracji publicznej i przedsiębiorstwom w całej Unii,
  - zwiększenie konkurencyjności Europy w światowej gospodarce cyfrowej,
  - zmniejszanie przepaści cyfrowej w całej Unii i wzmocnienie strategicznej autonomii Unii, poprzez całościowe, międzysektorowe i transgraniczne wsparcie oraz zwiększenie wkładu Unii.

Program Cyfrowa Europa (3)

Program obejmuje pięć wzajemnie powiązanych celów szczegółowych:

- a) cel szczegółowy nr 1 – Obliczenia wielkiej skali;
- b) cel szczegółowy nr 2 – Sztuczna inteligencja;
- c) cel szczegółowy nr 3 – Cyberbezpieczeństwo i zaufanie;
- d) cel szczegółowy nr 4 – Zaawansowane umiejętności cyfrowe;
- e) cel szczegółowy nr 5 – Wdrażanie i optymalne wykorzystanie zdolności cyfrowych i interoperacyjność.

Program Cyfrowa Europa (4)

Usługa publiczna skoncentrowana na obywatelu

Działanie to dotyczy cyfrowej transformacji usług publicznych - zwiększenia wydajności świadczenia usług, wygody usług dla europejskich przedsiębiorstw i obywateli oraz dostępności danych publicznych - poprzez zapewnienie:

- Ekosystemu platformy cyfrowej transformacji zapewniającego interoperacyjność danych i usług ponad granicami i dziedziny.
- Specyfikacji technicznych i infrastruktury wspierającej zasadę jednorazowej transgraniczności.
- Inkubatora interoperacyjności wspierający tworzenie innowacyjnych usług rządowych.

Interoperacyjność dziedzinowa

- e-Health – DIF w obszarze ochrony zdrowia
- Rozporządzenie eIDAS – DIF dot. identyfikacji osób na obszarze UE
- Dyrektywa INSPIRE – DIF interoperacyjność informacji geoprzestrzennej
- Connecting Europe Facility building blocks - przedstawiają podstawowe możliwości, które można ponownie wykorzystać w każdym projekcie europejskim, aby ułatwić świadczenie cyfrowych usług publicznych ponad granicami i sektorami
- **Rozporządzenie 2019/818** z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia ram interoperacyjności i systemów informacyjnych UE w obszarze współpracy policyjnej i sądowej, azylu i migracji - DIF dla wymiaru sprawiedliwości
- **Rozporządzenie 2019/817** z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie ustanowienia DIF systemów informacyjnych UE w obszarze granic i polityki wizowej - ramy interoperacyjności w zakresie spraw wewnętrznych

EIRA

EUROPEAN
INTEROPERABILITY
REFERENCE
ARCHITECTURE

EIRA v 5.0

- **The European Interoperability Reference Architecture**
- EIRA to metamodel zawartości architektury, zapewniający wspólną terminologię i definiujący najistotniejsze architektoniczne elementy składowe – architektoniczne bloki budowlane - ABB (ang. architectural buildings blocks) niezbędne do budowy interoperacyjnych systemów e-administracji. EIRA opracowana została i jest utrzymywana w ramach działania 2016.32 programu ISA², wykorzystuje język ArchiMate jako notację do modelowania i orientację usługową jako styl architektoniczny.
- Aktualnie (od końca 2021 r.) obowiązuje wersja 5.0.

Europejska strategia w zakresie danych + projekty aktów prawnych

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi)
rozporządzenie stosuje się od dnia 24 września 2023 r.

Zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0868>

Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania (akt w sprawie danych)

Zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52022PC0068>

Europejska strategia w zakresie danych

- Komisja zamierza sfinansować utworzenie ogólnounijnych wspólnych, interoperacyjnych przestrzeni danych w strategicznych sektorach.
- Celem takich przestrzeni jest **pokonanie barier prawnych i technicznych utrudniających wymianę danych** między organizacjami poprzez połączenie niezbędnych narzędzi i infrastruktury oraz uregulowanie kwestii zaufania, na przykład za pomocą wspólnych przepisów opracowanych dla danej przestrzeni.
- Utworzenie tych przestrzeni będzie się wiązać z:
  - (i) wprowadzeniem narzędzi i platform w zakresie wymiany danych;
  - (ii) stworzeniem ram zarządzania danymi;
  - (iii) poprawą dostępności, jakości i interoperacyjności danych – zarówno w obrębie konkretnych dziedzin, jak i między sektorami.

W Europejskiej strategii w zakresie danych wytypowano **9 wspólnych europejskich przestrzeni danych**.
Zob. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0066&from=EN>)

Interoperacyjność dziedzinowa (DIF)

INSPIRE zawiera standardy w zakresie interoperacyjności w odniesieniu do adresów, działek katastralnych, dróg i wielu innych danych tematycznych istotnych dla wielu administracji publicznych

+ Geoportale, INSPIRE Reference Validator, obserwatorium LIFO

**Czy to katalog zamknięty?
Jakie są perspektywy dla DIF?**

Czy nie pogłębia silosowości?

INSPIRE
(dane geoprzestrzenne)

e-Zdrowie

-> sieć e-Zdrowia

-> Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52022PC0197>

Smart City

Wniosek dla Europejskich Ram Interoperacyjności dot. Smart Cities oraz Communities (EIF4SCC)

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f69284c4-eacb-11eb-93a8-01aa75ed71a1/language-en>

Dziedzinowe/wyspecjalizowane Ramy Interoperacyjności – w stanie *to be*

Niejasności w obszarze DIF (ang. *Domain Specific Interoperability Framework*) uporządkuje i usystematyzuje wejście w życie *Interoperable Europe Act*,

Przyjęcie DIF dla danego obszaru merytorycznego - Komisja, po konsultacji z Radą ds. Interoperacyjnej Europy (Rada ds. Interoperacyjnej Europy ocenia poziom dostosowania wyspecjalizowanych ram interoperacyjności do europejskich ram interoperacyjności),

Komisja będzie publikować wyspecjalizowane ramy interoperacyjności na portalu Interoperacyjna Europa ,

Dostęp do Portalu jest dla wszystkich darmowy!

*Przykład: **uniwersalny format wiadomości (UMF)**, który określa standardy dla niektórych elementów treści transgranicznej wymiany informacji między systemami informacyjnymi, organami lub organizacjami działającymi w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych (Zob. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32018R1862>)*

DIGIT i jednostki pomocnicze/ obserwatoria

Dyrekcja Generalna ds. Informatyki (DIGIT)

Zadania DIGIT:

- zapewnianie infrastruktury i usług, które charakteryzują się niezawodnością, są ekonomiczne i bezpieczne
- opracowywanie systemów informatycznych i racjonalizacja procesów biznesowych
- tworzenie nowych rozwiązań ułatwiających pracę i współpracę personelu
- dostosowywanie inwestycji IT do priorytetów biznesowych oraz równoważenie ryzyka i korzyści z punktu widzenia Komisji
- wspieranie i ułatwianie współpracy, tak aby organy europejskiej administracji publicznej mogły bezproblemowo współdziałać w wymiarze międzynarodowym.

Plan strategiczny działań do 2024:

https://commission.europa.eu/system/files/2020-10/digit_sp_2020_2024_en.pdf

NIFO - Obserwatorium Krajowych Ram interoperacyjności - *The National Interoperability Framework Observatory* (NIFO)

OSOR - Obserwatorium Open Source - Ang. *Open Source Observatory*

SEMIC – Społeczność interoperacyjności semantycznej - ang. *Semantic Interoperability Community*

Portal Joinup

Joinup został uruchomiony 9 grudnia 2011 r.

Platforma w 2013 r. została połączona z OSOR.eu (obecnie OSOR) i Semic.eu (obecnie SEMIC), łącząc ich usługi w zakresie otwartego oprogramowania i interoperacyjności semantycznej. Do 2014 r. zintegrowano również trzecią główną platformę, również opracowaną przez Komisję Europejską, ePractice.eu, która skupia decydentów politycznych i praktyków w dziedzinie administracji elektronicznej, e-zdrowia i e-integracji (<https://joinup.ec.europa.eu/collection/einclusion>)

Aktualnie Joinup przechodzi transformację:

Platforma => Hub

Źródła:

- Strona Rady Unii Europejskiej <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2019/05/14/interoperability-between-eu-information-systems-council-adopts-regulations/>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0817&from=EN>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32019R0818>
- <https://inspire-geoportal.ec.europa.eu/>
- <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/2019/05/07/CEF+Building+Blocks+presented+at+Releasing+the+Power+of+Procurement>
- <https://joinup.ec.europa.eu/collection/european-interoperability-reference-architecture-eira/solution/eira/release/v310-0>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0720&from=EN>

Dziękuję za uwagę!

Kontakt: studium.aip@nask.pl

Strona: <https://www.gov.pl/web/ia/studium-aip>